

Sudari na moru usprkos radaru

Kap. Korv. Pavle Matušić, Split

(Osvrt na materijale objavljene na londonskoj konferenciji o problemima plovidbe pomoću radara)

U posljednjem broju objavili smo materijale po 1. i 2. dijelu konferencije (Uzroci sudara, manevar protiv sudara), a u ovom napisu bit će riječ o njenom 3. dijelu, elektronskim sredstvima i metodima za izbjegavanje sudara. Prvi referat na konferenciji podnio je dr. Freiesleben skupa sa kap. Scnegelsberg iz njemačkog »Ausschuss für Funkortung«. Referat je obuhvatio načine kojima bi se radarsko osmatranje moglo što više približiti direktnom osmatranju očima, zatim »True Motion Radar«, upotrebu akumulirajućih cijevi (storage tubes) i t. d. Upotrebom ovih cijevi moguće je što više zadržati tragove radarskih jeki (odraza) na ekranu pokazivača. U referatu je dodirnut i sistem efektivnih kretanja na radaru (true motion) u kojem vlastiti brod ostaje nepokretan u centru ekrana i tip automatskog dobivanja podataka (true plotting) t. j. mehaničko-elektronskog dobivanja podataka na bazi informacija sa normalnog ekrana sa relativnim kretanjima.

Slijedio je izvještaj g. A. L. P. Milwright koji se je zadržao specijalno na plotovanju (plotting)*. Plot još nije dostigao potrebnu brzinu i ne bi bila loša stvar izmjena informacija među brodovima koji se susreću. Među autonomnim sistemima za dobivanje podataka u odnosu na njihovu brzinu najviše nade pruža »ship-shape« radar na 8 milimetarskom valu koji odmah pruža odraz trupa osmotrenog broda. Komandant Crepet iz franc. ratne mornarice je ovom prilikom predvidio upotrebu gore navedenog radara skupa sa True Motion, a također upotrebu televizije za prenos brodovima prilikom njihova ulazanja u velike luke slika uzetih sa ekrana velikih obalnih radara. Ovi radari raspolažu većim stepenom točnosti nego radari s brodova. Crepet je također preporučio da se ima u vidu mogućnosti koje obuhvaćaju infra-crveni zraci.

Kap. Wylie je u svojem rezimeu diskusije po prva dva dijela konferencije konstatirao opću saglasnost o potrebi obuke pomorskih oficira u najboljem korištenju radara, potrebi stalnog osmatranja radara i javljanja brzine na pogi-

* Grafičko crtanje na manevarskom dijagramu,

beljnoj udaljenosti. Ostaju za diskusiju izmjene ili dodaci pravilima za izbjegavanje sudara toč. 15, 16 i 28 i da li da se ograniči izvođenje manevara na period između hvatanja radarskog kontakta i hvatanja zvučnog kontakta, t. j. oslušnutih zvučnih signala u magli.

Zaključke konferencije redigirao je mali komitet s predstavnicima nacija, a izložio ih je kap. Wylie. Pokazalo se da su svi prijedlozi učinjeni u cilju izbjegavanja sudara pomoću manevara ili promjenom pravila, ostavljaju komandantima brodova slobodu da mijenjaju kurs u periodu približavanja ili donose izvjesna ograničenja u ovom postupku, dok se međutim svi slažu o potrebi progresivnog smanjenja brzine što se razdaljina među brodovima više smanjuje. Radi se dakle o još nedovoljno prokuhanoj, protivurječnoj materiji, koju treba još dobro ispitati s različitih točki gledišta.

Konferencija zaključuje da je element čovjek uvijek bio uzrokom sudara, naročito u nevođenju računa o granicama moći radara i u održavanju velikih brzina u rizičnim situacijama, ostvarena je saglasnost po pitanju velike važnosti obuke na radaru, potrebe stalne straže za vrijeme magle, umjerene brzine, da se ne mijenja kurs čim se čuju signali za maglu, da se zaustavi ili vrlo pažljivo plovi smanjenom brzinom kad su udaljenosti bliske, iako se ne čuje zvučni signal za maglu.

Na kraju u očekivanju da će progres olakšati rješenje problema koji su ostali sporni, konferencija je dala u zadatak odgovarajućem komitetu stručnjaka da pripremi i revizira Pravila za manevar izbjegavanja sudara.

Na četiri održane konferencije po problemu upotrebe radara u pomorskoj navigaciji u Hamburgu, Parizu, Đenovi i Londonu, svi problemi izbjegavanja sudara izvrnuti su kritičkoj ocjeni najpoznatijih stručnjaka, te je time pružena mogućnost pomorcima-praktičarima da se upoznaju bolje s mogućnostima i manama ovog već toliko udomaćenog navigacijskog instrumenta na brodovima. Samo temeljitim studiranjem ovog problema i naporima da ga se kroz praksu što bolje riješi doći će se do sve boljih praktičnih rješenja. Posljednju riječ izreći će svakako buduća Međunarodna konferencija za zaštitu života na moru.